

NOVA PRAVDA

GLASILO NARODNO-SOCIJALISTIČNE STRANKE.

Uredništvo in administracija: Ljubljana, Gradbena 7, I. eta.
Telefon št. 77.

Izhaja vsako soboto.

Mesečna naročnina: za tuzemstvo 6 Din, za inozemstvo 8 Din.

Inzerati se računajo po velikosti. Cene so navedene
v oglašnem delu.

Vabilo

na

glavni strankin zbor
Narodno - socialistične stranke

ki se bo vršil

v soboto 9. in nedeljo 10. maja 1925 v Ljubljani
po sledečem redu:V soboto 9. maja ob 3. uri popoldne
seja osrednjega izvrševalnega odbora v
»Narodnem domu«.V soboto 9. maja ob 7. uri zvečer
zbor delegatov v »Narodnem domu«.

Dnevni red delegatskega zbora:

1. Naznanila predsedstva.
2. Volitev verifikacijske komisije za resolucije.
3. Poročilo načelstva: a) političnega tajnika, b) organizacijskega tajnika, c) blagajnika, d) nadzorstva.
4. Volitev a) načelstva, b) nadzorstva, c) osrednjega izvrševalnega odbora, d) širšega izvrševalnega odbora.
5. Političen položaj v državi in naše stališče, poročila tov. Ivan Deržič.
6. Narodni socializem in kmetijstvo, poročila tov. dr. Ivo Politeo.
7. Sprememba organizacijskega reda, poročila tov. R. Juvan.
8. Določitev strankinega davka, poročila tov. J. Ambrožič.
9. Poročila iz okrožij.
10. Poročila in razprava o resolucijah, poročila tov. Ivan Tavčar.
11. Slučajnosti.

Pristop k delegatskemu zborovanju imajo samo strankini funkcionarji ter delegati krajevnih in drugih strankinih organizacij. Vsaka organizacija pošlje toliko delegatov, kolikor prejme za to določenih vabil.

Predlogi za delegatski zbor se morajo predložiti najkasneje 8 dni pred zborom načelstvu stranke.

V nedeljo 10. maja ob 9. uri dopol-
dne v veliki dvorani »Uniona« glavni
strankin zbor.V nedeljo 10. maja ob 8. uri zvečer
akademija v veliki dvorani »Uniona«.

Dnevni red glavnega strankinega zbora:

1. Naznanila in pozdrav predsedstva.
2. Pozdravi gostov.
3. Notranja in zunanja politika, poročila tov. Ivan Deržič.
4. Načela narodnega socializma, poročila tov. dr. Ivo Politeo.
5. Strankina organizacija in tisk, poročila tov. Rudolf Juvan.
6. Poročilo o resolucijah, poročila tov. Ivan Tavčar.
7. Poročilo o volitvah v: a) načelstvo, b) nadzorstvo, c) osrednji izvrševalni odbor in d) širši izvrševalni odbor.
8. Zaključek zbora.

Pristop na glavni strankin zbor imajo vsi člani delegatskega zbora ter ostali delegati krajevnih in drugih strankinih organizacij. Dostop dovoljen le proti vabilu.

Pozivamo tovariše k polnoštevilni udeležbi.

Z delom do zmage! Naj živi narodni socializem!

Načelstvo narodno-
socialistične stranke:Ivan Deržič l. r. Ivan Tavčar l. r.
načelnik. tajnik.

Pirhi.

Velikonočni prazniki, ki jih ravno-
kar zopet obhajamo, so doba pirhov, pi-
sanje po naše. Daše domače ime izhaja
iz dejstva, da so pirhi pisani, razno-
barvni. Otroci se jih veselo vedno, sta-
rejši ljudje pa si raje postrežejo z gnja-
tjo, kateri na čast Vstajanja zalijejo z
dobro vinsko kapljico. In tako se družijo
veselje z veseljem.

Pa o tem ne bomo govorili. Napi-
sali smo uvodne besede le vsled te-
ga, da tudi mi na tem mestu damo iz-
raza velikonočnemu veselju. Vendar pa
nam je letošnja Velikonoč prinesla tu-
di še vse drugačne pirhe, ki niso nič
manj pisani, ko oni, ki jih bodo sekali
fantiči po naših selih in vaseh.

Mislimo na politične pirhe.

Baš za Velikonoč se je vsa naša no-
tranja situacija bistveno izpremenila.
Politično oblačje, ki je bilo še pred do-
brim tednom tako gosto in temnotno, me-
gle, ki so zakrivalo vse naše obzorje,
lako da niti najboljši poznavalec naših
notranje-političnih razmer ni mogel
točno in trdno začrtati smernic, po ka-
terih se bi razvijala naša notranja po-
litika, so se pričele dvigati, oblaki jas-
niti se. Sicer je še mogoče, da je to
vse le tišina pred viharjem, toda ver-
jetno to ni.

Napetost, ki je zavladala po zadnjem
koraku radičevcev po govoru Pavla
Radiča in izjavi, ki jo je podal v ime
nu svoje stranke in poslanskega kluba
HSS — R je odpadel — izginja. Ugi-
banja o nadaljnjem postopanju in za-
držanju zastopnikov hrvatskega naroda
se umikajo dejstvom: Konture nove no-
tranje-politične grupacije sicer še niso
povsem jasne, toda slutiti se že da.
Avdičena Pavla Radiča pri kralju in
nato njegov obisk pri ministrskem
predsedniku Pašiću, ponovna avdičen-
ca pri kralju — to so znaki, da radi-
čevska izjava v narodni skupščini ne
more pomenjati samo taktične poteze v
svrhu rešitve svojih mandatov in osvo-
boditve zaprtih in interniranih vodite-
ljev, temveč da so radičevci resnično
odločeni iti po novi poti, ki so jo za-
črtali v svoji deklaraciji, ki smo o nje-
nih bistvenih točkah izpregovorili že v
zadnji številki.

grobu slišalo o Slovencih bore malo.
Sedaj se ne sliši sploh ničesar več. In
marsikdo se vsled tega boji, da se bo
sporazum, ki se sklepa brez Slovencev,
sklenil proti Slovincem.

Mi se tega ne bojimo. Sklenil se bo
ta sporazum nedvomno na škodo, mor-
da v propast dosedanjih vladajočih slo-
venskih strank — mladinskih demokra-
tov in njihovih slovenskih klerikalcev —
toda te stranke niso sloven-
ski narod. Prvi bodo z izgubo vlade br-
zo propadli, drugi bodo pričeli polago-
ma, toda nevzdržno propadati. Narod
pa vsled tega ne bo propadel. Naspro-
tno! Propast omenjenih strank bo narodu,
slovenskemu ljudstvu le v prid.

Računati moramo točno in brez
ovinkov. Z sporazumom med Srbi in
Hrvti, z drugimi besedami, s prizna-

njem Vidovdanske ustave od strani
Hrvatov je postala ta ustava državni
temelj, s katerim mora računati in na
katerem se bo moral gibati vsakdo,
kdor hoče voditi v naši državi realno,
uspešno politiko. Kdor misli drugače,
ne računa in ne zna računati z dejstvi,
hoče, kar je za enkrat nedosegljivo. Po-
litika žive stranke pa mora vedno iti
za tem, kar je dosegljivo in po dose-
gljivosti uravnati svojo taktiko. Vsled te-
ga bo treba marsikatero geslo opustiti
do pripravejšega časa, marsikatero
upravičeno zahtevno zamolčati, mar-
sikatero krivico prezreti — toda ničesar
pozabiti. Z vztrajnim delom in uvidev-
nostjo za obstoječa dejstva se doseže
vse.

Velikonoč je za vse naše politike
prinesla trde pirhe.

Posledice podreditve prosvete politični upravi.

»Učiteljski Tovariš« z dne 2. aprila,
št. 13 prinaša ta-le članek:

In zgodilo se je, da se zdi vsakemu ko-
likaj objektivno mislečemu človeku nemo-
goče: Šolski upravitelj Mirko Lešnik je
prestavljen na predlog velikega župana v
Mariboru po § 71. iz Marenberga k Sv. Du-
hu na Stari gori.

To vest smo prinesli že zadnjič v ofi-
cielnem obvestilu. Dasi se je o tej name-
ravani predstavi govorilo po dravski do-
lini že več tednov, vendar smo bili uver-
jeni, da so vse to le prazne govornice. V to
smo bili tembolj upravičeni, ker poznamo
našega tovariša že več let ne samo kot to-
variša, ampak tudi kot vsestranskega kul-
turnega in gospodarskega delavca izven
šole, ki si je tekom dolgoletnih trdih bojev
z našimi obmejnimi narodnimi nasprotniki
pridobil ne samo obilo izkušenj, ampak tu-
di neoporečnih zaslug za narodno in držav-
no misel. Zakaj, da bi šla oblast tako da-
leč in zadala sama tak udarec pravici in res-
nici v obraz, to se nam je zdelo tudi za
danasnje čase, ko se dogaja marsikaj ne-
verjetnega, posebno še s šolo in učitelj-
stvom, vendarle — nemogoče.

In kljub vsemu je istina, silno trpka
istina, ki vzbuja v naših vrstah skrajno
ogorčenje, vzbuditi pa ga mora v vsej po-
šteni javnosti, katere se ni docela zaslepila
gola osebna in strankarska strast.

S čim je zaslužil tov. Lešnik tako per-
sekucijo? — se danes vprašuje z vso upra-
vičenostjo? — Da morejo ta slučaj objek-
tivno presoditi tudi tisti, kateri ne poznajo
tovariša Lešnika, ne razmer, v katerih de-
ljuje, zato naj sledi tukaj nekaj podatkov.

Imenovani ima 20 službenih let, ženo
in petero otročičev, katerih najstarejši ima
jedva 10 let. Od pravnata do današnje pre-
stavitve je deloval kot šolski upravitelj v
obmejnem trgu Marenbergu, pol ure od že-
lezniške postaje ter vodil šestrazredno
osnovno šolo, otroški vrtec in obrtno na-
delovalno šolo. Poleg svoje velike zaposle-
nosti v službi, je posvetil vse svoje moči in
bogate izkušnje narodnemu, kulturnemu in
gospodarskemu delu izven šole in je na-
ravnost veččak v upravnih, zlasti občinskih
zadevah. Ni narodno-kulturnega, ne gos-
podarskega društva in korporacije v kraju,
kjer ne bi on sodeloval ne samo kot član,
ampak navadno kot odbornik v tistih funk-
cijah, katere dajo največ posla. Ob prevra-
tu se je naravnost žrtvoval ter na ponovne
pisemne in osebne intervencije takratnega
Narodnega sveta zapustil svojo ženo in dru-
žino ter šel reševati naš obmejni Maren-
berg, kateri je bil menda najhujše srenšo-
vo gnezdo proti našemu narodu in državi.
Prevzel je in vodil občinske posle, okrajni
zastop in prebival na teh vročih vulkanskih
tleh, kámar so si plahé noge mnogih tako-
zvanih narodnih voditeljev upale komaj
stopiti pri belem dnevu. Vzdrl je, da je
prišla pomoč vojaštva in skupno delal sa-
mo za dobrobit države in našega naroda.
Bil je član okrajnega šolskega sveta, član
Sokola, Orjuna, v upravnem svetu hranil-
nice, zadruga itd.

Kljub vsemu temu pa nikdar in nikoli
ni zanemarjal šole, ampak ga je šolska
oblast kvalificirala vedno prvovrstno. Dasi
je bila pred nekaj leti zavladala na šoli
med učiteljstvom disharmonija, vendar ni-
kako ni bila to njegova krivda, ampak je
bila le posledica intrig izven šole, katerim
je deloma bilo nasledlo v burni dobi še ne-
izkušeno učiteljstvo. Šolska oblast ni uve-
dla proti njemu nobenega disciplinarnega
postopanja, ker se je o raznih pritožbah
uverila, da je mož vedno in povsod postop-
pal pravilno. Zadnja leta je pa uradno
ugotovljeno, da vlada na šoli sloga in har-
monija.

In ta naš tovariš je »odlikovan« po to-
likoletnem vestnem izpolnjevanju dolžnosti,
po tolikem in vsestranskem žrtvovanju pri
izvenšolskem delu s tem, da je prestav-
ljen na štirirazrednico v Slovenske gorice,
kjer ima najmanj dve uri do postaje.

Zakaj?

Zato, ker je tako želelo par magnatov
politikov ne iz narodnih in državnih ozir-
ov, ampak zgolj politično osebnih razlogov.
Značilno je dejstvo, da je vloga na velike-
ga župana podpisalo proti premetitvi Leš-
nika izmed 85 občinskih volilcev Sloven-
cev v Marenbergu nad ¾. Ti volilci pripa-
dajo vsem strankam in slojem. In kljub te-
mu se je premetitev izvršila, ne ker to
zahtevajo šolski, državni in narodni in-
teresi, ampak ker jo je zahtevalo par oseb-
nih nasprotnikov tov. Lešnika, ker jim kot
značajni ni mogel in ni hotel biti slepo orodje
za dosego njihovih osebnih namenov. Tu je
iskati prvotnega in pravega vzroka njegovi
premetitvi.

Ob konstataciji teh dejstev nam silijo
trpke besede izpod peresa. Vendar se vzdr-
žimo vsakega nadaljnjega komentarja ter si
ga prihranimo za drugič.

Ta nenavadna persekucija zaslužnega
šolnika, organizatorja in obmejnega naro-
dnega delavca nam razgalja nezdrav položaj,
v katerega prihaja šola in učiteljstvo po
volitvi prosvetne uprave in podreditvi ve-
likim županom. Svoj čas je hotel izvršiti
nekaj podobnega g. namestnik Hribar z na-
šim tov. Moderndorferjem. Vsled odločnega
odpora pa se namera ni izvršila, kar je bilo
le upravi sami na korist. — In danes?! Mo-
mentano je organizacija brez moči. A taki
slučaji bodo v nas vzbudili silo, o katerih
se mednarodnim krogom niti ne sanja. Ta-
ka dejstva ne smejo ostati pozabljena in
omejena samo na Slovenijo. O njih mora
zaznati vsa jugoslovanska javnost in pro-
dreti morajo do najvišjih krogov, da bodo
sami videli, kako se jih iz golih osebnost-
strankarskih motivov izrablja in s tem ne-
izmerno škoduje narodu in državi.

Ali se namerava na tak način reševati
naše že itak zavoženo obmejno vprašanje in
šolstvo?

Enako, kakor v mariborski oblasti, pri-
hajajo zopet nova poročila o premetitvah
po čl. 71. v ljubljanski oblasti. Premeščen
iz: Ivan Pirnat iz Mokronoga, Ema Zamej-
er iz Žužemberka in Angela Locker-Kunelj.

Ne moremo podrobno govoriti o teh
premeščenjih, ker nam motivi niso znani.

Eno je gotovo, da disciplinskega pra-
voreka po čin. zak. ni bilo, in to je dovolj.
Kršil se je činočniški zakon in učiteljska
stalnost. Lajki so dobili svoj vpliv na vpra-
šanja, o katerih bi ne smeli imeti tako od-
ločilne moči.

Upali smo, da bo člen 71. nehal igrati
svojo vlogo in bodo zavladale pravne raz-
mere v interesu prosvete in državne kon-
solidacije. Toda še ni prišlo do uvidevno-
sti in naši opomini so zaman, zaman vsa
opozorila, da povzročita to stanje upravičeno
hudo kri pri učiteljstvu.

Ne strahimo se povedati javno, da se
jim je posrečilo odvzeti naši organizaciji
odločilni vpliv; toda to smatramo samo za
momentano, ker smo trdno prepričani, da
se bo organizaciji posrečilo dobiti s smo-
trenim delom tako pozicijo v narodu, da se
jo bo moralo upoštevati.

Zato kličemo vsem tovarišim in tovari-
šicam: naj vas ne slepi momentani položaj
z ozirom na reševanje naših zadev. To naj
najde primeren odmev, s podvojen silo pa
na delo za ojačanje našega stanu potom or-
ganizacije. Na krov!

Vse sedanje pojave pa moramo preso-
jati kot posledice delitve prosvetne uprave,
s katero se je podredila prosvetna uprava
politični upravi, ki dovoljuje potom strank

kvarni vpliv lajkov na učiteljske perso-
nalije.

(Op. uredn. Proti premetitvi tovariša
Lešnika smo protestirali že v zadnji števil-
ki »Nove Prave«. Tovariš Lešnik je bil
premeščen samo zato, ker je pri volitvah
nastopil proti samostojnim »demokratom«,
ker se je zavzel za listo Bloka bratskega spo-
razuma in ker je naš pristaš. Krivica, ki
so jo samostojni demokrati napravili s pre-
metitvijo tov. Lešniku je tako velika, da
se je oglašil proti premetitvi celo »Uči-
teljski Tovariš«, ki ga je po UJU sodeč,
smatrati za poloficielno glasilo samostoj-
nih demokratov. »Učiteljski Tovariš« v pol-
nem obsegu potrjuje to, kar smo že mi
ugotovili zadnjič. Če UJU resno misli s
protestom proti premetitvi tov. Lešnika,
potem naj ne ostane pri papirnatem protestu
v »Učiteljsk. Tovarišu«, ampak naj napravi
korake, katerih se bodeva ustrašila tudi
gg. Pirkmayer in Pestotnik. Zato gospodje
od UJU: Ni dovolj samo beseda, ampak de-
janj je treba. In prav dejanj pričakujemo,
potem bomo pa govorili naprej!

Mariborsko pismo.

V Mariboru, dne 6. aprila 1925.

Že dalje časa pripravljajo samo-
stojni demokrati naskoke na naša ne-
strankarska društva. Prvi tak naskok
se je izvršil na mariborski športni klub.
Odstranili so poštvovalnega in vsega
predsednika tov. Rogliča, ki je za špor-
tni klub žrtvoval ves svoj prosti čas in
tudi z vztrajnim delom dosegel, da bo
za cenen denar v najkrajšem času po-
stavljen športni dom. Ker tov. Roglič
ni samostojni demokrat, ga je bilo naj-
prej očrtni v »Taboru« kot zavzeznika
klerikalcev, nato pa organizirati naskok
na športni klub in tega odličnega in
delavnega moža odstavi s predsedni-
škega mesta, na katero so posadili sa-
mostojnega demokrata, ne glede na to,
ali bo društvo napredovalo ali ne.
Glavno je, da je v rokah samostojnih
demokratov, da ga za časa volitev lah-
ko uporabijo za štafajo, kakor so to
storili z Orjuno in Sokolom.

Ravno tako so napravili s prof. Ri-
baričem kot predsednikom Jugoslo-
vanske Maticice. Pet let je prof. Ribarič
zavzemal to mesto na splošno zadovolj-
nost. Žrtvoval je vse svoje moči pro-
spehu Jugoslovanske Maticice in s tem
neosvojenim bratom. Ko pa je pri
zadnjih volitvah kandidiral na listo
bratskega sporazuma, so ga samostojni
demokrati začeli v »Taboru« sistema-
tično napadati, da je klerikalcev in pri-
pravljali so tla za njegovo premetitev,
povrh pa so ga hoteli za njegove za-
sluge še ponižati na ta način, da bi ne
smel občenemu zboru niti predsedovati,
pač pa so to funkcijo rezervirali za go-
spo dr. Lipold kot podpredsednico. Ko
je profesor Ribarič otvoril občni zbor
in je ravno hotel prečitati brzojavni
pozdrav kralja in vojnega ministra, v
tem trenutku so Orjunaši, ki so na po-
velje samostojnih demokratov zasedli
prostor že pol ure poprej, začeli kričati
in delati tak nemir, da prof. Ribarič ni
mogel govoriti. Bili so pod vodstvom
dr. Irgoliča in znanega Reje, kateri po-
slednji ima dovolj vzrokov, da dela sa-
mostojnim demokratom štafajo. Prof.
Ribarič je občni zbor zaključil in s svo-
jimi somišljeniki odšel. Ostali so sami
samostojni demokrati in njihova lajb-
garda ter so na nelegalen način iz-
volili nov odbor pod vodstvom samo-
stojnega demokrata g. Detele, ravnote-
lja samostojnodemokratske tiskarne in
predsednika pevskega društva »Ja-
dran«, katero je hodilo za časa volitev
prepevat na volilne sestanke samostoj-
nih demokratov. Tudi odborniki novo-
izvoljenega odbora Jug. Maticice so sami
samostojni demokrati. Ta važna vse-
narodna institucija je sedaj popolnoma
v strankarskih rokah. Vse stranke,
NSS, SIS, NRS in SKS so proti temu
protestirale. Najžalostnejše pa je to, da
se je izvršil atentat na Jugoslovansko
Maticico v času, ko so se Nemci tesneje
združili pri narodno obrambnem delu.
Če se ne bo celokupen naš narod an-
gažiralo za delo onstran mej, samo-
stojnih demokratov je premalo, da bi
mogli kaj pomagati, četudi bi hoteli. V
celi Sloveniji imamo komaj 2 poslanca,
pa hočejo biti gospodarji v Jugoslovans-
ki Maticici. Podpirali pa Jugoslovanske
Maticice pristaši drugih strank ne bodo,
dokler jo bodo izrabljali samostojni
demokrati v svoje strankarske namene.

Treba bo napraviti red v interesu naših bratov onstran mej. V odboru Jugoslovanske Matice naj bodo zastopane vse stranke, ki sprejemajo njen program. Le na ta način se bo tudi v vseh strankah vršila propaganda za Jugoslovansko Matico. Pod vodstvom prof. Ribariča nikdar nismo imeli podobnih pritožb. On je vedno korektno postopal, kar potrjujejo vsi bivši odborniki, ki pripadajo vsem strankam. Za časa volitev je prof. Ribarič celo prostovoljno odložil predsedniško mesto, da bi odvrnil vsak morebitni sum, da se Jugoslovanska Matica strankarsko izrablja. — To, kar počenjajo samostojni de-

mokrati pod vodstvom dr. Lipolda, pre-sega že vse meje. Tako daleč smo že, da mora dr. Kukovec braniti prof. Ribariča in dokazovati njegovo iskreno jugoslovanstvo. Kaj to dokazuje? Ničesar drugega kot to, da imamo tam ljudi, ki imajo interes na tem, da se širi protidržavno gibanje. Namesto da bi delali na to, da se pridobi one ljudi, ki so v resnici protidržavni, pa hočejo po vsej sili napraviti iz najboljših Jugoslovanov protidržavne elemente. Ali je to državna, ali je to narodna politika? Dogodek z Jugoslovansko Matico mora vsakemu zavednemu Slovencu odpreti oči. Po tej poti deremo samo v pogubo.

Pavle Radić na dvoru.

Opozicijski blok.

Tekom zadnjih dni je bil Pavle Radić dvakrat sprejet od kralja, s katerim je razpravljal o nastali polit. situaciji s posebnim ozirom na Hrvatsko. Sprejem Radića na dvoru je vplival naravnost senzacionalno na politično javnost. Z razgovorom s kraljem je bil Radić nad vse zadovoljen.

Poleg Radića so bili na dvoru sprejeti še razni drugi ugledni politiki. Očividno se sondira teren za sestavo nove vlade. Sicer bo Pašić šele po velikonočnih praznikih formalno predložil demisijsko vlogo, vendar se pa smatra, da je sedanja vlada v resnici že v demisiji.

Zatrjuje se, da želi krona, da se že pri prihodnji sestavi vlade upošteva Radićevce. Malo je pa verjetno, da bi že v novi vladi prišli Radićevci do ministrskih portfeljev.

Rekonstrukcija vlade.

Z govorom Pavla Radića in sprejemom na dvoru, je bila politična situacija bistveno spremenjena. Radikali so sedaj v položaju, da izvedejo sporazum s Hrvati.

Največje skrbi povzroča današnja politična situacija samostojnim demokratom, ki z največjo nervoznostjo čakajo na razplet krize. Radikali imajo trenutno v narodni skupščini sami večino 143 glasov, proti 127 glasovom opozicije. Radikalom je omogočeno, da tvorijo homogeno radikalno vladno, če si zagotovijo od Radićevcev samo lojalno nastopanje v skupščini. Radikali sedaj nič več nujno ne potrebujejo samostojnih demokratov. Skoraj gotovo je, da bi zaenkrat (vsaj do jeseni) še ne vstopili v novo vladno z radikali Radićevci. Verjetno pa je, da se že sedaj odločijo Radićevci podpirati radikale v skupščini. Če bi radikali sprejeli podporo Radićevcev, so samostojni demokrati izigrani iz vladne kombinacije.

Politična javnost se sedaj bavi predvsem o sporazumni akciji med radikali in Radićevci. Če se upošteva, da se s tem v zvezi odlaga sestava nove vlade, je precejšnja verjetnost, da je na tej sporazumni akciji veliko resnice.

Seveda pa ne smemo biti preveliki optimisti, da bo sporazumna akcija med radikali in Radićevci že prihodnji teden dovela do realnega uspeha. Pričakovati je zato, da bodo pri sedanjih rekonstrukcijskih kabinetih še vedno prišli v poštev samostojni demokrati. Gotovo pa je, da je vpliv sam. demokratov z novo nastalo politično položajem izdatno oslavljen.

Opozicijski blok se v poglavitem sestavlja iz Davidovičevih demokratov, Spahovcev, slov. klerikalcev in Radićevcev. S trenutkom, ko so Radićevci pričeli s svojo akcijo za sporazum z radikali, je stališče opozicijskega bloka omajano. Situacija se ni spremenila torej samo v takozvanem nacionalnem bloku, ampak tudi v bloku bratskega sporazuma. Ključ do razrešitve situacije imajo slej ko prej v rokah Radićevci. Slov. klerikalci, ki so dosedaj igrali zelo važno vlogo pri razpletu vladnih kriz, so postavljeni popolnoma v ozadje.

Kombinacije.

Casopisi se poročajo očividno iz radikalnih krogov, da se bo ministrski svet bavil s proslavo tisočletnice hrvatskega kraljestva. Na svečanostih bodo sodelovali dvor, vlada, parlament in zastopniki vsega javnega življenja. V zvezi s to proslavo se bo vršilo tudi kraljevo kronanje v Zagrebu in mazičenje v Ziči v mesecu juliju. Ob tej priliki bo ustanovljeno novo odlikovanje, red, ki bo nosil na sprednji strani sliko kralja Tomislava, na drugi strani pa sliko kralja Aleksandra I. z letnico 925 do 1925.

Namen, izvršiti kronanje v Zagrebu, je jasen. Hrvate se hoče prepričati o pomirliji in prijazni politiki Beograda.

Neodgovorni zastopniki radikalne stranke so se dogovarjali s hrvatskimi frankovci glede fuzije z radikalno stranko. Po časopisnih vesteh se je dosegel sporazum, ki se glasi: 1. Stranka prava se razpusti, njeni pristaši pa pristopijo v radikalno stranko. 2. Delegati stranke prava morajo takoj oditi oficijelno v Beograd in z glavnim odborom radikalne stranke ugovoriti podrobnosti vstopa frankovcev v radikalno stranko. Radikalna stranka bi s tem v zvezi izmenjala nekatere svoje člane v svojem odboru. 3. Na kongresu radikalne stranke, ki se bo vršil vršil meseca avgusta ali septembra, se bo objavil sporazum glede revizije v nekaterih bistvenih vprašanjih, ki se nanašajo na Hrvatsko.

Seveda pa na sporazum s frankovci ni veliko dati. Radikali so se po neodgovornih zastopnikih razgovarjali z njimi skoraj gotovo predvsem zato, da izvedejo na radićevce, pritisk, da bodo še bolj popustljivi, kakor so že bili. Radikali si z brezpomembno stranko prava ne bi veliko pomagali!

ITALIJA.

Senatu je predložil italijanski vojni minister De Georgio načrt o preostroju vojske. Načrt vojnega ministra pa ni bil simpatično sprejet. Posebno razširilo se je v De Georgiojem nezadovoljni, ker je v senatu izjavil, da ne sme biti vojska ne fašistovska, ne protifašistovska, ampak vsenarodna ustanova. Proti reformnemu načrtu vojnega ministra sta se izrekli tudi maršala Diaz in Cadorna. Vseled nastalih nesoglasij je vojni minister De Georgio odstopil in je začasno prevzel njegove po-sele ministrski predsednik Musolini, ki je predložil vladi nov reformni načrt o ustroju italijanske vojske. Mussolinijev načrt je vlada odobrila, vendar pa besedilo še ni znano javnosti. Za namestnika odstopivšemu vojnemu ministru De Georgio bo skoraj gotovo imenovan Cadorna. — Casopisna poročila trdijo, da je Musolini naročil italijanskim delegatom, da najkasneje do 14. t. m. zaključijo pogajanja z jugoslovanskimi delegati v Firenzi. Za slučaj, da se pogajanja do tega dne ne bi mogla zaključiti v korist Reke, je Musolini odločen, da definitivno prekine razgovore. Tekom velikonočnih praznikov bo prišel v Firenzo italijanski poslanik v Beogradu Bodrero, da pospeši razgovore.

BULGARIJA.

Odkar se je Cankov nasilno polastil vlade, ni miru v Bulgariji. Sofijski dnevniki poročajo, da je prišla policija na sled veliki zaroti zemljoradnikov in komunistov, katerih namen je bil 15. t. m. vprizoriti v Bulgariji vstajo. V zvezi s tem odkritjem je bilo v Sofiji aretiranih več oseb. — Z druge strani se zopet poroča, da je izdal bulgarski voj. minist. r drakonično odredbo, kjer ukazuje vojnim edincim, da se skupno z privatno organizacijami vojnih strank bore proti komunistom in zemljoradnikom. Vojni minister poziva naravnost na pokoli uglednih pristašev zemljoradnikov ter komunistov in požig njihovih domov. Vsak ujet zarotnik mora biti v 24. urah zaslisan in usmrčen. Neposlušnost v vojski se kaznuje s takojšnjim usmrčenjem. — Sofijski vladni listi obtožujejo jugoslovansko vladno, da dovljuje na svojem teritoriju zborovanje bulgarskih emigrantov in podpira njihove hujska-joče akcije proti Cankovi vladi.

FRANCIJA.

Razvrednotenje franka spravlja Francijo v vedno bolj negotov gospodarski

O ujedinjenju.

V zadnjem času se bavijo vsi strokovni listi z ujedinjenjem strokovnih organizacij. Tudi mi smo se s tem vprašanjem bavili in izrazili svoje mnenje ter obenem izrekli bojazen, da se ujedinjenje ne bo izvršilo brez dobre volje in popuščanja. Danes ugotavljamo lahko, da manjka tako pri socij. demokratih kot pri komunistih dobra volja in vidimo, da hoče tako eden kot drugi drugega izigrati. Komunistično »Radniško Jedinstvo« z dne 29. marca t. l. n. pr. graja slovensko Neodvisno delavsko organizacijo, ker je pred socijalnimi demokrati kapitulirala in pravi, da bi to ne smela napraviti, četudi je razbita in slaba. Na ta način, pravi dalje, oni ne bodo mogli ustvariti močne delavske organizacije. Ta korak Neodvisnih delavskih organizacij v Sloveniji pa graja »R. J.« samo zato, ker se je pri Ujedinjenju priznalo kot vrhovno instance glavni radniški savez Jugoslavije, ki po mnenju komunistov ni strokovni, temveč politični savez. Na drugi strani pa pišejo »Radniške novine«, glasilo socijalnih demokratov o bankrotstvu komunistične ideologije in taktike itd. Iz pisave obeh internacionalnih listov vidimo, da pri težnji po ujedinjenju ni dobre volje in zato tudi ne vidimo, da bo prišlo do uspeha. Ob tej priliki še nekaj. V času ko se govori, piše in dela o ujedinjenju in se s vseh strani poroča strpljivost med posameznimi strokovnimi organizacijami, opažamo nekaj, kar ni v redu. Naša strokovna organizacija ima prelepo lastnost, da ne skuša razbijati drugih strokovnih organizacij in jim ne dela ovire pri njih razvoju ter jih ne napada. To je v interesu delavskega pokreta. Ne pa tako ostale strokovne organizacije, ki jim je strpljivost neznan. Tako n. pr. Strokovna komisija, odnosno njene podružnice največkrat ovirajo razvoj naših organizacij in jih skušajo zatreti. V zadnjem času se je ponovno dogodil ta slučaj v bližini Ljubljane. Mi ne bomo sledili to pot. Priporočamo pa Strokovni komisiji, da utrjuje svoje pozicije, da organizira neorganizirane, ki jih je pri nas nad 80 odstotkov in da pusti naše podružnice, predvsem pa naše člane, pri miru. Dolgo smo molčali, odslej ne bomo več. Dolgo smo to napisali, ni naša krivda, hoteli ste to in izzvali ste nas. Tudi izjavljamo, da tako postopanje Strokovne komisije ni priporočljivo za potek razprave o ujedinjenju.

položaj. Vlada se nima boriti samo z zmotanimi političnimi prilikami, ampak otežkuje je položaj tudi neugoden finančni položaj države. Med finančnim ministrom Clementelom in Herriotom je prišlo do nesoglasij, ker je bil finančni minister za inflacijsko politiko, kateri se je pa Herriot upiral. Nesoglasja so dovela do tega, da je Clementel demisioniral. Herriot je sprejel demisijsko in je bil imenovan za novega finančnega ministra de Monzi. — V nekem govoru je Herriot obtožil Poincareja, Milleranda in Clemenceaua, da so s svojo imperijalistično politiko zakrivali današnje neugodno finančno stanje Francije. Sedanja vlada ni kriva, da je padel frank in odklanja zato tudi vsako odgovornost. Kriva je izključno le politika bivših vlad, ki so finančno veš škodile Franciji, kakor pa svetovna vojna. — Casopisi poročajo, da je prevzel vodstvo opozicije Millerand. — Angleško časopisje je mnenja, da se Herriotova vlada ne bo mogla več dolgo obdržati na svojem mestu. Za zvišanje davkov, kot jih zahteva novi finančni minister, vlada ne bo dobila večine.

NEMCIJA.

Republikanske stranke so se zedinile na kandidaturu dr. Marxa za državnega predsednika. Desnica je vsled ne-nadne odločitve glede Marxove kandidature zelo presenečena in očita centru, da se je prodal socijalnim demokratom. — Pruski parlament je izvolil za veliko večino Brauna (soc. demokrata) za ministrskega predsednika. Izvolitev je smatrati kot koncesijo centru socijalnim demokratom, da odstopi Braun od kandidature za državnega predsednika v korist dr. Marxa. — Državni blok bo skoraj gotovo še naprej kandidiral monarhista Jarreja za državnega predsednika. Z ozirom na to pa, da so republikanske stranke postavile enega kandidata, Jarre nima izgleda.

BELGIJA.

V Belgiji so se vršile volitve v parlament. Dosedanja vlada Theunisa je tik pred volitvami odstopila. Pri volitvah so dobili klerikalci 82 mandatov, socijalisti 73 mandatov, liberalci 26 in ostale stranke 6 mandatov. V prejšnjem parlamentu so imeli klerikalci 81 mandatov, socijalisti 68, liberalci 33 in ostale stranke 5 poslancev. Klerikalci so računali, da dobe najmanj 100 mandatov, a so jih dobili 82.

di izjavljamo, da tako postopanje Strokovne komisije ni priporočljivo za potek razprave o ujedinjenju.

Protest Osrednjega vodstva NSSZ proti novemu delavskemu davku. Osrednje vodstvo je odposlalo finančnemu ministru v Beograd naslednji protest:

Gospodu

Finančnemu ministru

Beogradu.

V novem zakonu o proračunskih dvanajstih je bil sprejet nov davek, na podlagi katerega imajo plačevati vsi ročni delavci, ki prejemajo mezde od privatnikov ali podjetij za leto 1925 državni davek v iznosu dveh odstotkov svojega letnega zaslužka.

Osrednje vodstvo Narodno socijalne strokovne zveze izreka v imenu vseh svojih organizacij najostrejši protest proti temu novemu in krivičnemu davku in zahteva njega ukinit.

Delavstvo je itak že več ko preveč obdavčeno po neposrednih davkih, ker je prisiljeno kupovati vse svoje potrebščine na trgu. Poleg tega je delavstvo obremenjeno s pol odstotno takso, ki se pobira od delavskih mezd. Obremenjeno pa je tudi z ostalimi davki.

Obenem pa izrekamo svojo solidarnost z vsemi protesti ostalih strokovnih organizacij.

Osrednje vodstvo

Za: Narodno-socijalne strokovne Zveze v Ljubljani

Rudolf Juvan l. r. Vladimir Kravos l. r. predsednik. tajnik.

Proslava 1. maja. Osrednje vodstvo NSSZ je sklenilo, da morajo vse podružnice NSSZ tudi letos dostojno proslaviti delavski praznik 1. maj. Proslave naj se priredijo kot običajno, združene pa naj bodo povsod s shodom. Zato pozivamo vse one podružnice, ki 1. maj proslavijo in potrebujejo govornika, da to sporoče tajništvu najpozneje do 20. t. m. radi razporedbe govornikov. Po družnici naj proslavijo 1. maj skupno z vsi ostalimi narodno-socijalističnimi organizacijami (krajno organizacija NSS, »Ratstvo«). Kjer se samostojno proslave ne priredi, naj se naši člani pri-

družijo proslavam ostalih socialističnih strokovnih organizacij. Bratje, edini naš praznik proslavimo dostojno in ga vporabimo tudi za oster protest proti vsem krivicam, ki jih delavski razred trpi, obenem pa erpajmo ta dan nove sile za nadaljne naše delo. Zivel 1. maj!

Občni zbor Narodno socijalne strokovne zveze v Litiji se je vršil v nedeljo 5. aprila v salonu gostilne pri Oblaku ob polnoštevni udeležbi tako, da so bili obširni prostori nabit polni. Zborovanje je otvoril predsednik br. Franc Kralj, ki je v svojem govoru poudarjal važnost strokovne organizacije za litijsko delavstvo ter izrazil svoje veselje, ko vidi, da se delavstvo resno zanaša za svojo strokovno organizacijo. Pri volitvah je bil izvoljen sledeči odbor: predsednik br. Kralj Franc, podpredsednik br. Tomaž Alojzij, tajnik br. Tekalec Ivan, namestnica s. Cilka Trampuš, blagajnik br. Bučar Jakob, njegov namestnik br. Berčan Fran, v odbor pa sledeči bratje in sestre: Peterca Fran, Tekalec Jernej, Lesjak Franc, Klanjšek Jože, Carman Daniel, Groznik Franc, Vavtar Franc, Kokalj Stefanija, Jošt Beti, Mandelj Josipina, Sular Marija in Muza Marija. Kot pregledovalcem računov sta bila izvoljena Muza Pavel in Klanjšek Jože.

Nato je poročal predsednik osrednjega vodstva br. Rudolf Juvan, ki je v nad enournem govoru točno obrazložil pomen strokovne organizacije ter dokazal potrebo iste za litijsko delavstvo. Omenjal je šestletno delovanje naše organizacije v Litiji ter uspehe, katere je organizacija priborila za delavstvo. Obžaloval je nadalje, da so se lanske leto pojavili med litijim delavstvom krivični preroki, ki so dosegli samo to, da je veliko delavstva ostalo neorganiziranega. Podrobno se je bavil z vprašanjem enotnosti strokovnih organizacij ter v imenu naše Zveze izjavil, da smo vedno pripravljeni za vsak enoten nastop, pod nikakim pogojem pa ne bomo pristopili, da se v delavske vrste zanaša nesloga, ker je to glavni vzrok delavske bede. Naloga naše organizacije v bodoče bo ta, da čimprej dobimo zopet kolektivno pogodbo in da se izvolijo tovarniški zaupniki. Na to je poročal o važnosti raznih socijalnih institucij, predvsem o okrožnem uradu za zavarovanje delavcev in pa delavske zbornice. Odločno je svaril delavstvo pred raznimi demagogi ter dokazal, da se da le s pametnim in resnim delom doseči uspehe za delavstvo. Njegovo poročilo so navzoči sprejeli z največjim odobravanjem.

Kamnik. V nedeljo 5. t. m. je priredila podružnica NSSZ članski sestanek v prostori gostilne g. Rodeta. Sestanku, ki je bil dobro obiskan, je predsedoval brat Kraljenc, poročal je o strokovni tajnik br. Kravos o delavskem položaju in pomenu strokovnih organizacij. Ker podružnica nima popolnega odbora, so se v odbor nanovo izvolili predsednikom br. Nikolaj Klopčič, v odbor pa br. Miha Stular, Janez Krastar, Janez Rozman, Franc Zarnik in Janez Rogelj. Novi odbor si je nadel nalogo reorganizirati podružnico in ji pridobiti čimveč novih članov. Zelimu novemu odboru mnogo uspeha pri njegovem delu, kamniško delavstvo pa pozivljamo, da vstopi v vrste NSSZ, ki edina resno zastopa delavske interese.

Pozdravi naših bratov. Iz Bruya-a na Francoskem pošilja naš brat Ivan Plšek vsem članom NSSZ in »Bratstva« bratske pozdrave in želi vsem srečno Velikonoč. Enako tudi njegovi sodelavci Alojzij Pir, Jože Zajz, Dominik Sedlar, Alojzij Bizjak, Ivan Bahnič in drugi. — Bratu Plšku in vsem ostalim želimo tudi mi lepe praznike in vse lepo pozdravljamo. — Tajništvo NSSZ.

Osrednje vodstvo in tajništvo NSSZ želi vsem članom in članicam srečne in vesele praznike.

Nov udarec delavstvu. V nove proračunske dvanajstine je unesla vlada določbo, po kateri se imajo obdavčiti delavski prejemki z dvema odstotki državnega davka. Tudi ostale takse, invalidni ter ostali davek je povišan. Novo obdavčenje pomenja nov udarec delavstvu. Že dosedanja davki so skrajno krivični in neznosni, sedaj pa pride še obdavčenje delavskih prejemkov. Za novi davek, ki ga bo moral plačati delavec, pa jamči poslodavec, ki bo seve kar odtegoval ta predpisani davek od mezd. Mi proti temu novemu davčnemu bremenu energično protestiramo in zahtevamo ukinitve davka na delavske zaslužke. Delavec z današnjimi mizernimi prejemki že itak težko izhaja, poleg tega še plačuje odmerjene mu državne davke in je torej novo obdavčenje hud udarec za ves delavski razred. NSSZ bo priredila po vseh podružnicah protestne shode proti novemu in krivičnemu obdavčenju.

Strežki na Švedskem. Na Švedskem je v zadnjem času stakalo blizu 150.000 delavcev. Pogajanja, ki so trajala celih 27 ur so privedla do sporazuma.

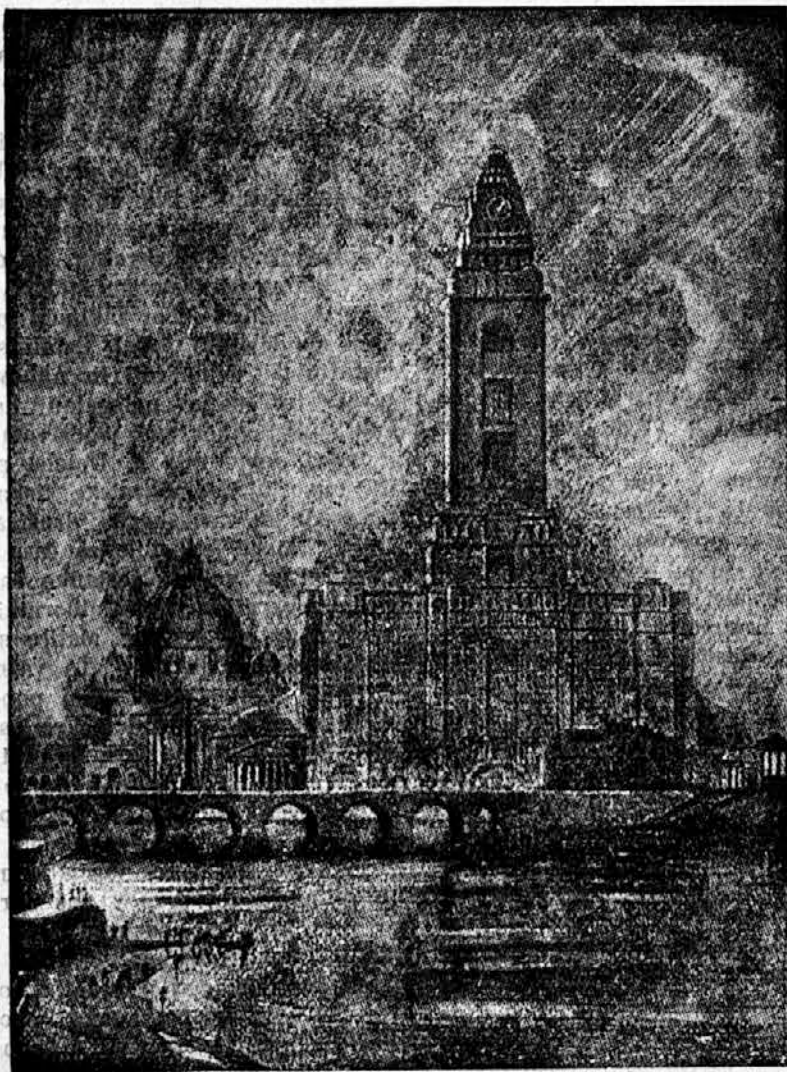
Zvišanje mezd idrijskim rudarjem. Po dolgem boju so idrijski rudarji dosegli mali povešek mezd. Neženjeni doba na mezdo 2.20 lire, oženjeni pa po 2.70 lire po- viška. Vpokojeenci so izzeti.

Premog trboveljski, liboječki in črnomaljski,

drva, koks, oglje, ljubljanske brikete

do-bavlja »Mirja« LJUBLJANA, Kralja

Plačilo tudi na obroke.

NAJVIŠJI NEBOTIČNIK NA SVETU.

V New-Yorku so zgradili najvišji nebotičnik sveta, ki ga prikazuje gornja slika. Čeprav je grajen v zrak silno drago, se

vendar izplača, ker so cene talnega zemljišča tako visoke, da bi jih ne plačal z zlatom, s katerim bi jih pokril.

IZ STRANKE

Proslava 1. majnika. Blizu se 1. majnika, katerega mora tudi narodno socialistično delavstvo najdostojneje proslaviti. — Prvi majnik je praznik delavstva, praznik vseh teptanih in zapostavljenih, zato moramo ta dan ne samo proslaviti kot naš praznik, temveč povedati tudi jasno in odkrito, kaj hočemo in kaj zahtevamo za zboljšanje delavskega položaja.

Načelstvo in osrednji odbor stranke sta napravila sklep, da letošnji 1. majnik proslavimo kolikor mogoče v znaku enotnega nastopa vsega delavstva, vendar kakor vse kaže, povsod tega ne bo mogoče izvesti, posebno v krajih, kjer ni pravega razumevanja za enotne delavske nastope. Zato pozivamo vse naše organizacije in zapupnike, da se dostojno pripravijo na proslavo 1. maja ter da zanesljivo do 20. aprila sporočijo strankinemu načelstvu, kako nameravajo leto proslaviti 1. majnik, da bo načelstvo moglo ugoditi vsem organizacijam glede govornikov. Sporočite, ako bodo pridile proslave samo naše organizacije, ali se pridružite proslavi ostalih delavskih organizacij. V vsakem slučaju se pa pripravite, da bo proslava letošnjega 1. maja res veličastna.

— Osrednje tajništvo NSS vožči vsem funkcionarjem, somišljenikom in somišljenicam srečne in vesele velikonočne praznike.

Ljubljansko okrožje.

Občni zbor krajevne organizacije NSS za Dvorski okraj v Ljubljani se je vršil v ponedeljek 6. t. m. v gostilni »Pri Panju«. Občnemu zboru, ki je bil jako dobro obiskan je predsedoval tov. Jarec, ki je podal tudi predsedniško poročilo. Temu poročilu so sledila poročila tajnika, blagajnika in nadzorstva. Vsa poročila so bila vzeta z odobravanjem na znanje in je bila celemu odboru izrečena zahvala in absolutorij. Na to se je izvolil nov odbor, na čelu mu predsednik tov. Janko Jarec. Načelstvo NSS je na občnem zboru zastopal podnačelnik tov. R. Juvan, ki je podal tudi obširno politično situacijsko poročilo in pozival novi odbor k delu. Njegova izvajanja so bila burno aklamirana. Občni zbor je z velikim navdušenjem izrekel tov. Ivanu Deržiču soglasno zaupnico za dosedanje njegovo trdoporno delo v prosep stranke in ideje. Tudi sta bili soglasno sprejeti dve resoluciji, ena proti osnutku tiskovnega zakona in ena proti novemu stanovanjskemu zakonu. Na občnem zboru, ki je vsestransko dobro izpadel, se je nabrala tudi precejšnja svola za tiskovni fond »Nove Pravde«.

Občni zbor krajevne organizacije NSS za kolizejski okraj v Ljubljani se bo vršil v četrtek 16. aprila ob 8. uri zvečer v strankinih prostorih v Narodnem domu. — Med običajnim dnevnim redom je nekaj tudi zelo važnih točk političnega in gospodarskega značaja, zato pozivamo vse tovariše in somišljenike iz kolizejskega okraja, da se občnega zbora zanesljivo in točno udeležijo.

Občni zbor krajevne organizacije NSS v Sp. Šiški se bo vršil v soboto 18. aprila ob 8. uri zvečer v prostorih gostilne »Novaku«. Na občnem zboru poroča med drugimi tudi zastopnik občnega zbora, tov. J. Rupnik. Pozivamo vse šišenske tovariše in somišljenike, da se občnega zbora gotovo udeležijo in da s tem dokumentirajo svojo brezpogojno pripravljenost pri delu za narodni socializem.

Zaupniški sestanek na Jesenicah. V nedeljo 19. t. m. se bo vršil na Jesenicah ob pol 10. uri dopoldne v prostorih gostilne Ravhekar na Savi zaupniški sestanek, na katerem bo poročal tov. Fran Rupnik iz Ljubljane. Vabimo vse tovariše iz Jesenic in Save, da se tega zborovanja zanesljivo udeležijo ter pripeljejo seboj tudi prijatelje in somišljenike.

Ker se bo na tem sestanku razpravljalo o zelo važnih strankinih zadevah, vabimo tudi zastopnike vseh ostalih krajevnih organizacij Radovljanskega okraja, da se tega sestanka udeležijo.

Predavanje v Trzinu. V soboto 18. t. m. se vrši v Trzinu predavanje o pokojniškem zavarovanju. Predaval bo tov. Fr. Rupnik. Po predavanju se vrši prijateljski sestanek naših somišljenikov. Vabimo vse naše tovariše, kakor tudi one, ki se zanimajo za pokojniško zavarovanje, da se tega predavanja udeležijo ter opozorijo na to tudi vse ostale.

Celjsko okrožje.

Redni članski sestanek Celjske krajevne organizacije, ki se je vršil minulo soboto kakor dosedaj po navadi pri Žumru, je bil dobro obiskan. Nadaljevala so se započeta čistilna dela in je pričakovati, da bodo ista lahko v nekaterih tednih končana. Tovariši, sodelujte krepko!

Prihodnje sobota (Veliko sobota) dne 11. IV. 1925 odpade redni članski sestanek radi praznikov, ob katerih mnogo tovarišev odpotuje k svojem. Vsem članom vesele Aleluje!

Redni članski sestanek se vrši zopet drugo soboto, dne 18. IV. 1925 ob 8. uri zvečer v posebni sobi gostilne pri Jelenju. Tovariši so naprošeni, da se sestanka udeležijo v obilnem številu, ker se je potreba

pripraviti za strankin zbor v Ljubljani dne 9. in 10. V. 1925.

Celjska krajevna organizacija je sklenila oster protest proti persekucijam v občini in še posebej proti preganjanju in premetitvi maruberskega nadučitelja M. Lešnika, ki ima nevenljive zasluge kot narodni obmejni prvoboritelj in ki je postal žrtev nemškutarskih in zlobnih hijen. Dan povračila pride.

Odlični narodni socialisti tovariši dr. Serkić iz Zagreba se je mudil pretečene dni v našem mestu ter se pri tej priliki informiral o našem delovanju. Z informacijami, ki jih je prejel, je bil zelo zadovoljen ter se je pohvalno izrazil o smotretnem in vztrajnem delu naše krajevne organizacije, glede katere pravi, da lahko služi kot vzor domačim in hrvaškim bratskim organizacijam.

Resolucije zoper novi reakcijski tiskovni zakon in proti načrtu stanovanjskega zakona, ki je na škodo najemnikom in podnajemnikom, je sklenila Celjska krajna organizacija ter odposlala iste potom načelstvu na pristojna mesta.

Nove krajevne organizacije se snujejo v nekaterih krajih Celjskega okrožja ter bodo začele poslovati takoj po izvečenju glavnem zboru stranke. Podrobnosti proučimo čim bodo izvršene vse potrebne predpriprave.

Strankin davek. Razposlane okrožnice in položnice ob začetku tega meseca nlo rodile pričakovanega uspeha. Pozivamo ponovno zamudnike, da storijo pri blagajniku svojo dolžnost, da jim isti lahko vroči izkaznice, brez katere članstvo ni, in nima nikdo pristopa k zborovanjem.

Nova Pravda. Imenik naročnikov in zneski zaostale naročnine so silno malo razveseljivi. Pozivamo tovariše, da izročijo zaostalo in tekočo naročnino tovarišu Vidmarju, ki po naročilu blagajnika pobira naročnino s posebno polo za upravnistvo. Je to pač najenostavnejši način, stori svojo dolžnost, ki jo vršita tovariši Vidmar in blagajnik Jošt požrtovovalno in zato pač naj ne bo nikakega izgovora. Kdor pa nima dobre volje, pa naj ne išče vseh mogočih izgovorov, nego naj odkrito pove, kako in kaj!

Nova Pravda se dobi tudi v gostilni »pri Jelenju« na Kralja Petra cesti, ki jo vodi naš prijatelj Albert Zigon, znanec iz Kolodvorske restavracije, ter gostilno »pri Jelenju« lahko najbolje priporočamo. Tam se vrši tudi prihodnji članski sestanek 18. IV. 1925. Opozorjamo tudi na oglas v današnjem listu.

Mariborsko okrožje.

Občni zbor krajevne organizacije NSS v Mariboru, ki se je vršil v soboto, dne 4. aprila, je zelo dobro uspel. Otvoril ga je podpredsednik tov. Rudež, nakar je podal izbrano tajniško poročilo tov. Brandner. Tajniško poročilo pravi, da je imel odbor mnogo dela, posebno še, ker je padlo v prošlo poslovno dobo dvoje volitev, volitve v mariborski občinski svet in volitve v narodno skupščino. Odkar je bilo s pomočjo načelstva stranke zopet ustanovljeno stalno tajništvo v Mariboru, se je položaj krajevne organizacije znatno poboljšal. Blagajniško poročilo je podal tov. Petek ter izkazuje 11.464,24 Din denarnega prometa. V imenu nadzorstva je predlagal tov. Vidic celokupnemu odboru absolutorij, kar je bilo enoglasno sprejeto. V smislu predloga volilnega odbora je bil nato izvoljen za predsednika tov. Franjo Starec, v odbor pa: Zupančič Jožef, Tušek Stanko, Rojic Edvard, Fajt Mijo, Zimic Josip, Pivka Rado, Andlovac Ivan, Pšeničnik Anton, Petek Anton, Brandner Anton, Rudež Andrej, Božič Alojz in Rejec Ciril kot namestnika ter Piro Franjo in Dobravec Ferdo kot nadzornika. — Predsedstvo je prevzel tov. Starec ter je obljubil, da hoče vse moči posvetiti organizaciji. Nato je tovariš Bradner predlagal resolucijo, ki odločno protestira proti premetitvi profesorja Ribariča in nadučitelja Lešnika; nadalje proti visokim davkom, posebno na ročne delavce, proti pomanjkljivemu osnutku stanovanjskega zakona in proti reakcijskemu osnutku tiskovnega zakona. Resolucija je bila enoglasno sprejeta. Nato so govorili po vrsti sledeči tovariši: Pirc, Verlič, Gabrovšek, Planko, Krese, Rotter in Vidic. Stvarno so kritizirali gotove pomanjkljivosti v organizaciji in stavliali razne koristne predloge, ki jih bo novi odbor vzel v razpravo takoj na svoji prvi odborovi seji. Tovariš predsednik je nato zaključil občni zbor in pozval tovariše odbornike, da se takoj sestanejo, da določijo prvo odborovo sejo.

— Zopet volitve. Iz Beograda prihajajo vesti o razpisu volitev v oblastne skupščine, ki naj bi se vršile že meseca junija t. l. — Kaj bodo pa skupščine delale, ko še niso izvršene potrebne predpriprave? — V 35. šte. »Nove Pravde« od 30. avgusta 1924 smo prinesli o g. Stanku Grubešiču vest, da je bil imenovan v Splitu italijanaš in da se je za časa avstrijske vlade proslavil z junštvij, ki bi jih bil vesel sam Mussolini. Prepričali smo se pa, da ni mogoče imenovanemu očitati ničesar takega in da smo bili namreč napačno informirani, vsled česar lojalno dajemo napadnemu zadovoljenje. — Uredništvo. Uradniški kongres se bo vršil preko velikonočnih praznikov v Ljubljani. Kongres sklicuje Zveza državnih uradnikov s sedežem v Beogradu. Za kongres so se vršile precejšnje predpriprave. Ta teden so se ponovno vršile seje glavnega odbora v Beogradu, ki so bile mestoma zelo burne. Nekateri člani so zahtevali, da se na kongresu odločno zavzema stalnišče napram vladi zaradi zavlačevanja, zlasti nekaterih perečih vprašanj. Bomo videli, kako bo!

OBLEKE NA OBROKE
O. BERNATOVIČ
LJUBLJANA, MESTNI TRG

VEDENSKJE NOVICE

— PRAV VESELE VELIKONOČNE PRAZNIKE VSEM NAŠIM SOMISLJENIKOM IN ČITATELJEM TER OBILO PIRHOV NAŠI MLADINI ZELI

UREDNIŠTVO IN UPRAVA.

— Za neodvisnost delavskega gibanja. Pod tem naslovom smo v predzadnji številki iz Maribora priobčili članek, kjer ugotavlja naš dopisnik, da ima socialno-demokratsko konsumno društvo pri Slavenski banki 20 milijonov kredita. Članek je bil principielnega značaja z ozirom na delavsko združništvo in pisan v resnem tonu. Informacije za trditve v članku je dobil naš dopisnik iz vodilnih socialno-demokratskih krogov v Mariboru. Mesto da bi socialni demokrati odgovorili stvarno na ugotovitve člankarja, so v zadnji številki »Socialista« objavili surovo notico, zabeljeno s posviki, ki točno karakterizira nizek nivo tistega, ki jo je napisal. Na to pot polomike ne bomo slečili. »Socialisti« tudi nekaj obljubljajo, da bo o narodnih socialistih objavil resnične stvari, ki baje kriče po objavi. Čemu samo obljubljate? Ko poveste! In prav hitro! Čakamo! Bodite pa pripravljeni, da dobite odgovor, kot ga dobi na dnu paglavca, ki se zaganja v stvari, o katerih nič ne ve in katere ga tuji prav nič ne brigajo!

Nekoliko o novem stanovanjskem zakonu.

Načrt novega stanovanjskega zakona pride prav kmalu v parlamentu v razpravo. Zato je treba, da o stvari še nekoliko spregovorimo, da bo prizadetim bolj jasno, za kaj se prav za prav gre. Potrebno je tudi zaradi tega, ker mora proti takim načrtom dvigniti svoj glas vse pošteno ljudstvo in ker je zato tudi še nekaj časa.

Najmarkantnejše točke novega zakona so te:

1. Podražitev stanovanj, ki stopi takoj v veljavo, ko postane zakon pravomočen. Podražitev je velikanska, neprimerna za današnje dohodke malih ljudi, to je uradništva in delavstva. Podražitev je zamišljena v 3 grupah: 6kratna, 9kratna in 12 kratna pomnožitev kronskih cen iz leta 1914, ki se jih al pari spremeni v dinarje, vstevši razne doklade. Samo 6kratne podražitve bodo deležni oni, ki nimajo več kot 40.000 Din letnih dohodkov in pa, ki nimajo več kot 4 sobe. Oni, ki imajo preko 40.000 Din dohodkov, bodo deležni 9kratnega povišanja. Obrtniki in trgovci pa bodo plačevali za poslovne lokale 12 kratno povišanje. — To strahovito povišanje poslovnih lokalov pa bo izdelano zopet samo konzumenta.

2. Stanovanjski zakon ne daje nikomur prav nobene zaščite. Navidezno je sicer za-

ščita podana, podani pa so potem zopet razni izhodi ali skrivna vratica, skozi katere hišni gospodar lahko vedno najemnika vrže na cesto. Zakon dovoljuje namreč hišnemu gospodarju, da zamore odpovedati stanovanje stranki v nastopnih slučajih:

a) Če ima gospodar omožene hčere in ožene sinove, ali če se to zgodi pozneje.
b) Če najemnik dva meseca ni plačal najemnine, kar se bo kmalu lahko zgodilo, ker ni nikjer poskrbljeno, da bi zlasti državnimi nameščenci dobili več prejemkov.
c) Če najemnik gospodarja razžali. To se pa tudi lahko kmalu zgodi, ker je gospodar dana možnost, da provocira kak prepir na ta ali oni način.
d) Če ne bi najemnik hotel od eventualne podnajemnine gospodarju plačati 20 oziroma 50%, ki jih zakon priznava.
e) Če bi kak najemnik ne bil plačal predpisanih davkov.

3. Novi zakon daje prednost do stanovanja pred vsem častnikom, ne glede na to, ako je dosti drugih še bolj potrebnih prosilcev, delavcev, uradnikov, invalidov, itd., ki se potikajo po nezdravih luknjah.

4. Novi zakon zahteva ogromne takse za one, ki bodo iskali stanovanja potom stanovanjskega urada. Za to bo treba plačati 25 Din kolkovine na prošnjo; 20 Din za potrdilo, da je plačal davek; za dodelitev stanovanja z eno sobo 30 Din, z dvema sobama 60 Din, s tremi sobami 90 Din in s 4 sobami 120 Din.

5. V novem zakonu ni nikjer predvidena misel za povzdigo in pospeševanje zidave hiš, nikjer ni omenjena državna podpora raznim stavbenim zadrugam. Novi zakon je tedaj zlasti iz tega razloga čisto negativen, ker se bo z njim stanovanjska miserija le še povečala.

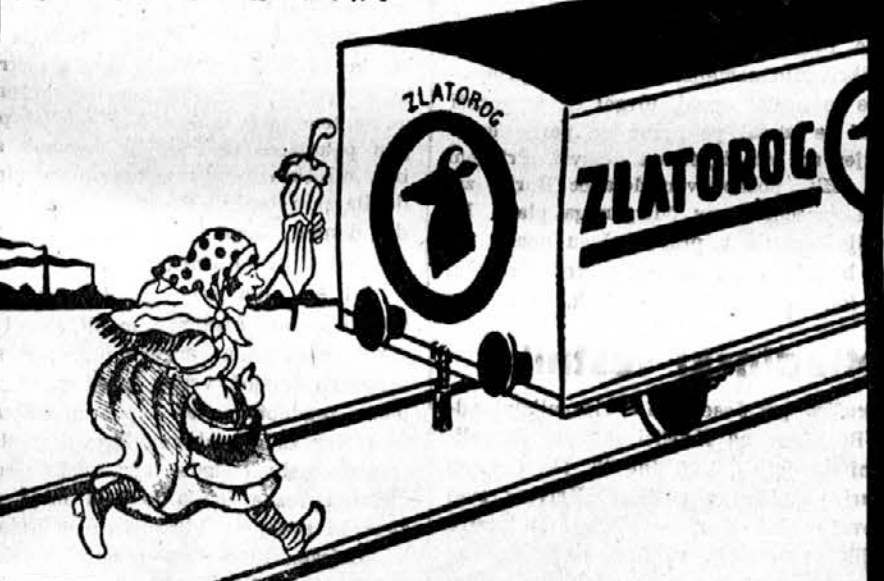
To so najglavnejše pogrške in krivice novega stanovanjskega zakona.

Zato lahko trdimo, da se s tem zakonom stanovanjska zaščita popolnoma ukne, da pa se na drugi strani prične še veliko večja socialna beda, ki da veliko misliti.

Kljub temu pa so ljudje pri celi stvari skoro popolnoma brezbržni. Ljudstvo je zaljubljeno v meštansko časopisje, ki o celi stvari previdno molči. Ljudstvo je zaljubljeno v politične preklarije meštanskih strank, ki se v listih po večini namenoma uprizarjajo, da zakrijejo te preteče vnebovpijoče krivice. Ljudstvo rajši čita stvari o modi ter napete romane, kakor da bi se brigalo za svoje življenjske interese.

Opozarjamo na pretečo nevarnost. Danes je še čas, da ljudstvo dvigne svoj glas in zahteva dobri, pravični stanovanjski zakon, ki bo odgovarjal sedanjim potrebam in duhu časa.

ZAKAJ TAKO TEČETE, KO DOBITE VENDAR

ZLATOROG MILO V VSAKI TRGOVINI!

— Zopet volitve. Iz Beograda prihajajo vesti o razpisu volitev v oblastne skupščine, ki naj bi se vršile že meseca junija t. l. — Kaj bodo pa skupščine delale, ko še niso izvršene potrebne predpriprave?

— V 35. šte. »Nove Pravde« od 30. avgusta 1924 smo prinesli o g. Stanku Grubešiču vest, da je bil imenovan v Splitu italijanaš in da se je za časa avstrijske vlade proslavil z junštvij, ki bi jih bil vesel sam Mussolini. Prepričali smo se pa, da ni mogoče imenovanemu očitati ničesar takega in da smo bili namreč napačno informirani, vsled česar lojalno dajemo napadnemu zadovoljenje. — Uredništvo.

Uradniški kongres se bo vršil preko velikonočnih praznikov v Ljubljani. Kongres sklicuje Zveza državnih uradnikov s sedežem v Beogradu. Za kongres so se vršile precejšnje predpriprave. Ta teden so se ponovno vršile seje glavnega odbora v Beogradu, ki so bile mestoma zelo burne. Nekateri člani so zahtevali, da se na kongresu odločno zavzema stalnišče napram vladi zaradi zavlačevanja, zlasti nekaterih perečih vprašanj. Bomo videli, kako bo!

Kongres bi se bil imel vršiti že za časa volilne borbe, a je bil na pritisk od gotove strani preklican. To organizaciji seveda ni napravilo posebne reklame, toda kaj se hoče, je pač tako. Razmere se morajo upoštevati. Da bo kedaj drugače, je potrebno, da se iz vseh strokovnih organizacij energično izloči vsaka politika. Strokovne organizacije morajo biti neodvisne, iti morajo pota, ki jih ji kažejo, interesi in koristi članov. Člani pa morajo biti disciplinirani borci. Na ta način se bo nekaj doseglo, ker bo v organizaciji moč, disciplina in odprta sila, pred katero bo imela vsaka vlada gotov respekt.

— Rud. Badjura. Smučar in sloven. grafična obrt. Prejeli smo: G. Dragotinu Kosmu naznanjam, da mu bom dal pred sodiščem odgovor na njegova dva članka (št. 9 in 14 z dne 28. febr. in 4. aprila), priobčena v »Novi Pravdi«. — Rud. Badjura.

— Kako se plačuje pri nas davek? — Glasom statistike urada državnega računovodstva je bilo leta 1924 vplačanih pri nas 789.042.096 Din direktnih davkov in doklad,

ELITNI KINO MATICA LJUBLJANA Kongresni trg

proračunanih pa je bilo teh državnih dohodkov samo za 6859.485.618 Din. Od tega odpade na Hrvaško in Slavonijo 169.272.264 dinarjev (proračunanih 145.487.590), na Bosno in Hercegovino 104.387.795 Din (proračunano 62.482.950 Din), na Vojvodino 201.994.741 Din (proračunano 198.678.125), na Slovenijo 101.068.823 Din (proračunano na 67.700.887), na Dalmacijo 24.605.804 Din (proračunano 16.063.250), na Srbijo in Crno goro pa 187.710.070 Din (proračunano pa 197.735.582 Din). Po tem je bil davčni dohod večji, kakor je bilo proračunano: v Hrvaški in Slavoniji za 23.784.074 Din, v Bosni in Hercegovini za 41.954.945 Din, v Vojvodini za 8.321.616 Din in v Sloveniji za 33.363.166 Din. Srbija in Crna gora pa je plačala za 10.017.512 Din manj davka, kakor je bilo proračunano. — Iz te statistike je razvidna krivična razdelitev in izterjevanje davka v primeri z obsežnostjo, rodovitnostjo ter obilnostjo posameznih pokrajev.

— Državni nameščenci dobe hiše. Ker je v osnutku novega stanovanjskega zakona izpuščena vsak misel za zidavo uradniških stanovanj, je vlada sedaj prišla na to, da bo predložila za to špeciální zakon. — Dobro so jo pogodili.

— Raspis službe. — V Rogateu je razpisana služba občinskega tajnika in redarja. Oba posla sta združena na eno osebo. Prošnje je vložiti do 1. maja pri županstvu v Rogateu. — Več v »Uradnem listu« št. 33.

— Moderna sanitarna razprava v Skoplju. 5. marca se je vršila slovesna otvoritev zavoda za tropične bolezni v Skoplju. Zavod je baje najmodernejši te vrste v celi srednji Evropi. Otvoritve so se udeležili razni znamenstveniki.

— Sedaj pa! — Tudi stari upokojeanci dobe sedaj plačo v dinarjih? — Saj tako bi si človek tolmāčil najnovejšo naredbo finančnega ministra, s katero se pod kaznijo prepoveduje še nadaljnje zaračunavanje v kronski veljavi od strani nekaterih podjetij. Krone se morajo že enkrat pozabiti.

— Zmaga socialistov v Švici. — V Zürichu so 29. marca imeli občinske volitve, pri katerih so zmagali socialisti ter odnesli večino (86 mandatov).

— Zvišanje davkov tudi drugod! — Na Francoskem nameravajo zvišati osebno dohodninski davek za 50 odstotkov, vse druge davščine pa za 100 odstotkov. Dokaz, da tudi Francozom trda prede. Prav tako zvišuje davke in uvaja nove pristojbine tudi Italija. Sedaj bodo zopet zvišali železniške tarife, da dobe kritje za zboljšanje uradniških plač.

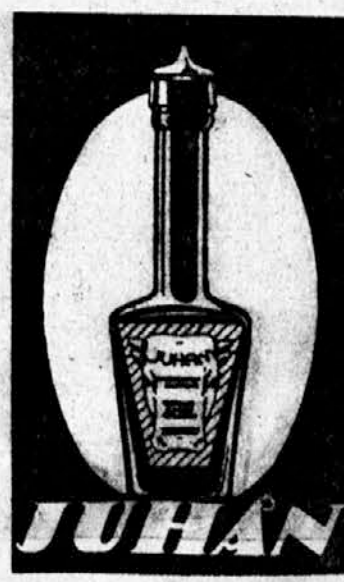
— Strah pred upokojitvijo odpade. — Upravičeno se je doslej vsak državni uslužbenec pri nas bal upokojitve, ker je v tem aktu videl svojo pogubo. Saj je znano, da so taki možje po upokojitvi morali čakati več mesecev in tudi preko leta dni na zaslužene pokojninske pristupke. Sedaj to odpade. Centralni uradi so dobili menda iz Beograda nalog, da takoj še isti mesec nakažejo upokojencu pokojnino, ako bi pa to iz kakega razloga ne bilo mogoče, da mu takoj nakažejo zadostno in primerno akontacijo. — Hvala Bogu, vsaj nekaj!

— Strahovit samomor deklice. V mestu Steinamanger na Madžarskem je 23. letno dekle, izredna krasotica, izvršila nenavaden strašen samomor, ker se je sprla s starši. V kleti je kup drv polila s petrolejem in bencinom, se vsedla na kup in zaigala. 3. tm. so jo našli popolnoma sežgano, podobno kupu oglja. Revica si je za vse slučaje pripravila tudi samokres in britev.

Žitne cene v Ameriki zopet padajo. Glasom zadnjih poročil so v severni Ameriki cene žitu zelo padle.

— Koliko nesreč imajo v Londonu. Glasom ministerjalne statistike se je v letu 1924 pripetilo na londonskih ulicah veliko nesreč več, kakor v letu 1923. V letu 1923 je bilo 83.101 in 1924 pa 98.215 nesreč. Od teh je bilo 3681 smrtnih, to je povprečno po 10 mrtvih na dan samo vsled nezgod na ulicah. — Po tem si lahko mislimo, kakšno je mesto London in kakšen promet ima.

— Samomori se množe. Posebno veliko se izvrši zadnje čase samomorov v Beogradu. Pa tudi v Zagrebu so 2. t. m. imeli kar

STOEWER-REKORD pisalni stroj in STOEWER šivalni stroj

v vseh oprelih si oglej pri LUD. BARAGA, Ljubljana, Šelenburgova ulica št. 6, I. nadstr., vrata 10.

tri žalostne slučaje. Tri mlada dekleta so šla na en dan v surt, na srečo so vse tri rešili. Tudi v Ljubljani imamo že zaporedoma nekaj slučajev. Minuli teden se je usmrtil portir glavnega kolodvora v Ljubljani g. Stojan, kateremu se je omračil um.

Večkratna morilec prijeta. — V okolici Črnomlja v Belokranjini je bilo tekom enega leta izvršenih več umorov. Žrtve so bile samotne kočarice v vinogradskih hramovih. Prišlo je tako daleč, da si ljudje niti oboroženi niso več upali sami prebivati v vinskih hramih. Morilec niso mogli priti na sled. Seje pri zadnjem umoru, ki se je izvršil nad gđc. Mavrinovo, ki je pred nekaj leti prišla iz Amerike, se je orožnikom posrečilo dobiti topova. To je neki vojaški dezerter, ki se že par let klati po belokranjskih gozdovih in vrši roparske umore, da se s tem preživlja. Jožet Rožič, tako se piše fantalin, bo oddan vojaškemu sodišču, kjer bo prejel zaslužen kazen. Ropar ima poleg umora in ropanja še na vesti zločin posilstva, ker je nekatero svoje žrtve tudi očečastil.

V Albaniji zopet nemir. Prošli teden so se v severni Albaniji zopet pojavili nemiri, napetosti proti sedanji vladi. Vesti, ki prihajajo, ni mogoče kontrolirati, zato se k stvari ne more zavzeti nikakega stališča. Predsednik vlade Ahmed beg Zogu je sedaj baje obbolel.

Zopet težka rudniška nesreča. Na Westfalskem se je v rudniku Matije Stinnesa dogodila velika nesreča v rudniku, ker je odpovedal stroj, ki dviga ljudi iz jame in v jamo. Priprava je napravljena v treh etažah, ki obsegajo prostora za 70 ljudi. Cel transport ljudi je padel vsled defekta pri stroju 600 m v globino. Mrtvih je 12 mož, ranjeni pa vsi ostali, eni več, drugi manj. Več jih je zgubilo ude.

Strasen dvojni umor. — V Gruču pri Novem mestu, to je vasi na Trški gori, so nasli v torek 7. t. m. v hiši umorjenega posestnika Antona Moharja in njegovo ženo. Trupli sta bili čisto razmesarjeni. Če se gre za umor radi ropanja ali maščevanja, ni znano. O zločincih se ne ve.

Ameriška pšenica se je zopet pričela počasi uvažati tudi k nam. Ker so v Ameriki cene žitu precej padle in je nakup ugoden, upamo, da dobimo kmalu tudi mi cenejši kruh.

Zopet smrtna kazen odpravljena. — Angleži so imeli doslej še smrtno kazn v vojaškem kazenskem zakonu. Delavska stranka je spodnji zbornici predložila predlog za odpravo smrtno kazni. Predlog je bil sprejet.

Poskusiti in prepričati se, je nujna stvar! Veliko naših gospodinj je še, katere zadnji čas še niso poskusile naše prave „KOLINSKE CIKORIJE“, ki je zelo izoben pridelek k kavi. Priporočamo vsem, da poskusijo in zahtevajo izrecno »Kolinško cikorijo«, ki je vrlo dobra, poceni in zdrava. Ta domači izdelek naj ne marjaja v nobeni naši rodbini!

Ljubljana.

Vajeniška razstava v Ljubljani. V času od 26. aprila do 10. maja bo v Ljubljani odprta razstava raznih vajeniških izdelkov in risb obrtno nadaljevalnih sol. Ves aranžma se bo vršil na velesejmišču. — Štvar je zanimiva ter je zato želeli mnogobrojnega poseta.

Protesti proti novemu tiskovnemu zakonu. V nedeljo, 5. t. m., so se vršili v raznih krajih naše države protestna zborovanja proti osnutku novega tiskovnega zakona, ki bo, ako zagleda luč sveta, prava beogradska špejaliteta. V Ljubljani je sklicala protestno zborovanje organizacija tiskarskega delavstva. Zborovanju se je pridružila še ljubljanska podružnica novinarskega združenja in organizacija lastnikov tiskarskih podjetij. Zbor je sprejel resolucijo, ki stvarno in resno zahteva, da se zakonski načrt v taki obliki ne sme uzakoniti. Zastopnik novinarskega združenja g. dr. Knaflič se je načeloma pridružil vsem izvajanjem ter izjavil, da soglašajo tudi z resolucijo. Ta načeloma bi bil moral izostati, akoravno pripada g. dr. Knaflič politično oni stranki, ki

bo v parlamentu glasovala za reakcijskarni zakon. Novinarsko združenje naj bi bil zastopal kdo drugi, ki bi ne imel vezanih rok. — Za tiskarje je govoril dr. Žužek. V ostalih krajih države so bila zborovanja bolj obiskana kot v Ljubljani, zlasti v Zagrebu.

Tombola. Na Kongresnem trgu priredi društvo nižjih poštinskih uslužbencev, dne 19. aprila veliko javno tombolo. Segate pridno po srečkah. Prodajajo jih vsi pismonoše in trafike po 2.50 Din. — Odbor.

Milan Plut. — 7. t. m. je v Ljubljani umrl znani novinar Milan Plut, doma iz Belokranjine. — Blag mu spomin!

Celje.

Delavsko podporno društvo v Celju sklicuje redni občni zbor za soboto 18. aprila 1925 ob 7. uri zvečer v posebni sobi gostilne pri Jeleni s sledečim dnevnim redom: 1. Čitanje zapisnika lanskoletnega občnega zbora. 2. Poročilo društvenih funkcijarjev. 3. Volitev odbora in računskih pregledovalcev. 4. Slučajnosti. Za slučaj, da bi občni zbor ob določeni uri ne bil sklepčen, se vrši pol ure pozneje drug občni zbor, kateri je sklepčen brez ozira na število navzočih članov. Društvenike pozivljamo, da izročijo do občnega zbora letnino blagajniku Modicu ter prosimo, da se udeležijo občnega zbora polnoštevino. Kdor do občnega zbora udnine ne plača, ni več član društva. Občni zbor je forum, pred katerim naj bi vsak član povedal morebitne svoje nasvete in želje ter olajšal na ta način odobro vsled pomankanja društvenega lokala itak preotežkočeno delo. Torej na svdjenje 18. t. m. pri Jeleni. Odbor.

Maribor.

Umor čevljarja Mikla in njegove družine v Mariboru pojasnjen. Lani se je izvršil roparski umor v Mariboru, o katerem smo že poročali. Znanega Zlahtiča, ki je bil umora soosumljen, so sicer takoj prišli, medtem ko je drugi osumljenec Čič pobegnil v Italijo, kjer so ga izsledili in izročili našim oblastem. Oba sta zanimala vsako krivdo in trdovratno tajila. Čič se je pa pri zasliševanju zagovarjal tako, da mu je sodnik krivdo dokazal. Sedaj je zločin priznal in povedal, kako se je zgodilo. Mikla sta zvalila na polje. Tam ga je Čič zgrabil in drsal. Zlahtič pa s kladvom tolkel po glavi in ubil. Na to sta ga zakopala v gnoj. Miklovo ženo in otroka je poklal Čič, potem sta izvršila rop. Zlahtič to še vse zanikuje, a mu ne bo nič pomagalo. Zadeva je jasna in krvnik že pripravlja vrvevo. — Tako se povsed umori pojasnijo, le v Ljubljani ni to mogoče. Morilca trgovca Pipana še danes nimajo in prav tako Jeraničeva zadeva še ni jasna, dasi je fant že obsojen ter se pokori.

Trbovlje.

Nesreča v Trbovljah. — V nedeljo se je v premogovnem revirju podjetja Dukli, kjer kopljejo na nekem hribu premog kar na prostem, pripetila redka nesreča. Pri odkrivanju zemeljske plasti raz progovne žile je nastal ogenj, utrgal se je goreči plaz, ki je zdrčal po hribu na parno lopatilo, kjer so bili zaposleni delavci. Pri tem je bil težko poškodovan delavec Burja, začet od gorečih kosov odtrganega plaza. Da ni vodja lopatila v pravem času opazil nesreče, bi bilo žrtve še veliko več. Nesrečni Burja ima ženo in kopico otrok.

Mladinski vestnik.

Hrušica pri Jesenicah. Pripravljalni odbor »Bratstvo« na Hrušici sklicuje za velikonočni ponedeljek, t. j. dne 13. IV. t. l. ob 1/3. uri popoldan v gostilni »Krivec« svoj ustanovni občni zbor. — Bratje in sestre zunanjih organizacij, vabimo Vas, da se tega našega zborovanja udeležite v čim lepšem številu. Po zborovanju domača zabava. Pripravljalni odbor.

Vesele velikonočne praznike vsem bratom in sestram želi
Osrednje tajništvo NSM.

Tajinstveni morilec deklet.

(Nadaljevanje.)

»Dan in noč mi je bil zagonetni mož v mislih,« povzame zopet Tereza, »neprestano mi je rojila po glavi rešitev te skrivnosti, hotela sem jo rešiti in — končno se mi je to posrečilo.«

Kot bi jo nekaj uščipnilo, tako naglo se Ellen po teh besedah dvigne s stola, svoji roki razprostre proti Terezi kot da se hoče postaviti v bran.

»Vi ga poznate,« izusti s tresočim glasom, »oh, moj bog — pa ne da sem padla v roke tovarišici groznega morilca?«

Tereza se nasmehne.

»Ne, ne, gospodična Morris, ne imelite nepotrebnega strahu.«

Pač poznam morilec, vendar — pa še nimam ničesar skupnega z njim.«

Ellenina bojazen narašča. Kaj je rekla njena mučiteljica? Da nima še ničesar skupnega s strašnim zločincem? Z drugimi besedami povedano se to vendar pravi, da bo skušala stopiti z njim v stik! Ellen ima občutek, da ji zastaja kri po žilah. Vzemirjena hoče skočiti na noge ter se stisniti v kot, samo da ne bi bila tako blizu te strašne ženske, do katere jo navdaja sedaj nepopisljiv strah.

Zdi se, da je Tereza uganila misli uboge jetnice. Kot bi ji ne bila ničesar potrebnega povedala, nadaljuje mirno:

»Ostanite na svojem prostoru, gospodična Morris. Saj nimate prav nobenega povoda, da se me tako bojite, — preje bi se mogla jaz vas bati.«

Kaj pa to zopet pomeni? Ellen nehotе vtrepeta. Kaj — kako naj si tolmači te zagonetne besede?

»Jaz vas ne razumem,« odvrne komaj slšno.

»Le nekoliko potrpite, gospodična Morris. Smisel mojih besed si boste mogli prav kmalu raztolmačiti. Za sedaj pa bom nadaljevala svoje pripovedovanje. Čujte, kaj vam povem.«

»Dolgo časa sem se trudila, da bi kaj natančnejšega zvedela o tajinstvenem možu, ki je moral po mojem presodku razpolagati z naravnost velikanskimi sredstvi. Toda ves moj trud je ostal precej časa brez vsakega uspeha. Vsekakor pa radi tega nisem opustila nade, da vendarle odkrijem Jaka, niti za eno minuto.«

Ellen se od groze zdrzne.

»Ali pa tudi veste, zakaj sem se s tako vnemo trudila, da dobim bližje podatke glede morilca deklet?«

»Halaha, saj sem se ga morala bati,« nadaljuje Tereza smehljajoč, »kajti tudi jaz sem istotako usmerila svoje delovanje na to, da čimprej obogatim, ter sem v dosego tega cilja s prav zadovoljivim uspehom izrabljala neukrotljive strasti mladih mož.«

Ellen si komaj upa dihati. Tereza katere obraz postane sedaj bolj resen, pa zopet nadaljuje:

»Vsekakor pa nisem žrtvovala svoje ženske časti. O ne, ostala sem neoskrunjena in si vendar pridobila lepo premoženje. To mi je tem lažje uspelo, ker sem si pri svojem pokojnem bratranceu, kateremu sem že izza otroških let pomagala v trgovini, pridobila potrebnih izkustev, katere so mi sedaj donesla bogate sadove.«

»In Jak?« zašepče Ellen.

»Pred njim sem seveda imela strah. Četudi že dalj časa ni bilo nič slišati o njegovem navideznem mirovanju, nisem se dala uspraviti, imajoč vedno pred očmi, da se more zagonetni mož zopet nenadoma pojaviti ter zadeti izbrano žrtve kot strela iz jasnega neba. Glede tega moža sem bila vedno oprezna in to je bila moja rešitev, sicer bi sedaj ne bila več med živimi!«

Bojazen Ellene vidno narašča. Kaj neki naj le pomeni vse to pripovedovanje?

Priporočamo trdiko
Josip Petelinc
Ljubljana, blizu Prešernovega spomenika za vodo.
Najcenejši nakup
nogavic, žepnih robcev, brisalk, klot, belega in rujavega platna, šifona, kravat, raznih gumbov, žlic, vilic, sprehajalnih palic, nahrbtnikov, potrebščin za šivilje, krojače, Solingen škarij za prikojevanje in za obrezovanje trt
NA VELIKO IN MALO.

Zaloga obiek za gospode, dame in deco samo Šelenburgova ul. 3
Gričar & Mejač
najnovejši kroj najnižje cene
Gumi plašči Din 285.
Noške obleke Din 650.
1005 vilo izpolnjenost
567 vilo izpolnjenost

»Sedaj pridem na svoje doživljaje,« pripoveduje Tereza ravnodušno, »in prepričana sem, da vas bodo, gospodična Morris, zelo zelo zanimali.«

Zadovoljno se nasloni Tereza na mehak naslanjač, pri tem pa niti za trenotek ne izpusti iz vida temnomodrih oči svoje nič hudega sluteče žrtve.

»Bivala sem v najlepšem delu mesta, kjer sem si najela krasno vilo ter jo najokusneje opremila. Tam sem sprejemala obiske svojih oboževalcev, ki so pri tem prišli ob svoje premoženje, ne da bi se tega zavedali, ter brez vsake tudi le najmanjše usluge z moje strani. Na kak način se je to izvršilo, bi vas gotovo dolgočasilo, dovolj, moje premoženje je z vsakim dnem naraščalo!«

»Seveda sem bila vedno oprezna. In ker sem imela zelo udane služabnike, so me na vsako pretečo nevarnost takoj opozorili. Zbog njihove neumorne delavnosti sem vedela, da Jak še živi, vsaj uverjena sem bila o tem trdno, in res, moja domneva se je izkazala pravilnim. Nekega dne sem zaznala, da se grozni mož nahaja v moji neposredni bližini.«

Ellen od strahu vzkligne.

»Pomirite se vendar, gospodična Morris. — Ni udrl ponoči z bodalom v roki v mojo spalnico, oh ne, to stori Jak le tedaj, če si je svojo žrtve že izbral. Topot pa je naletel na nasprotnico, ki je ni tako lahko uničiti, in v istem hipu, ko je uvidel, da sem zrla na njegovo bodalo, sem doznala po svojem črncu Cezarju, da je strašni mož v moji bližini.«

»In je prišel?« vpraša Ellen, katero navdaje vedno večji strah, komaj slšno.

»Da, smehljajočega obraza je prišel k meni na obisk; saj je imel namen, da se več zve od mene. Toda jaz sem se pripravila na njegov obisk, in moji služabniki so premagali strašnega moža, četudi se je obupno branil!«

Obraz mlade deklice postane sedaj mrtvaško bled.

»Kajne, gospodična Morris, vi se čudite, da nisem morilec izročila policiji? Seveda je to nekam čudno, toda od tega, da bi uničila divno lepega moža, se nisem mogla povspeti. Darovala sem mu življenje, — da, še več, dala sem mu celo svobodo.«

Ellen se trese po vseh udih.

»To ste storili?«

»Seveda. Toda čujte, kaj vam še povem. Morda vas zanima, na kak način je moj črnc Cezar zvedel za skrivnost strašnega moža. Ni lažje kot to. Moj služabnik se je po edinoletnem njemu znanem potu splazil v vilo, v kateri je bival Jak.«

»Vila?« vzkligne Ellen.

»Da. Jak — je vendar mož iz boljših krogov, ki kot sem že preje omenila, razpolaga z nenavadnimi sredstvi. In denar ne igra pri njem nobene vloge. V vili je bival z enim svojih tovarišev najbrže z namenom, da se nekoliko odpočije na svojih krvavih lavorikah.«

Ellen pade skoro v nezavest.

»Vila, v kateri je bival Jak, se je nahajala tik moje. Moj služabnik se je splazil na podstrešje njegove vile, kjer je s svojo spretnostjo napravil v stropu majhno odprtino. Skozi to odprtino je prisluškoval razgovorom, ki jih je imel strašni mož s svojim tovarišem. Tako sem zvedela za vse, kar sem hotela vedeti. Jak me je videl, hotel me je umoriti!«

»Umoriti?« vzkligne Ellen prestrašeno.

»Da, gospodična. Jak ne pozna milosti in gotovo bi se bila v smrtnem boju zgrudila pod njegovim bodalom, če ne bi bila vse potrebno ukrenila za obrambo. Pa Cezar mi je prinesel tudi še druga zanimiva poročila, ki bodo tudi vas, gospodična, zelo zanimala.«

»Mene zanimala?« ponovi Ellen tiho.

»Da, da. Predstavljam si le v mislih, da je ta Jak londonski meščan, ki je v svojem zasebnem življenju zelo ugledna oseba. Nihče ne ve, da poseduje hišo v Whitechaplu, ki je na zunaj zelo priprosta, v notranjosti pa naravnost knežje opremljena!«

»In najbolj zanimivo je to, nadaljuje hitro Tereza, »da ima strašni Jak ladjo, ki vozi pod vodo. To čudodelno vozilo mu tudi omogočava, da po izvršenem umoru brez sledu zgine na bregu Temze — in — «

Tereza obmolkuje. Pred njo stoji Ellen, ne več ona pohlevna deklica; ne — naravnost grozna prikazen z lesketajočimi, ogenj bljuvačimi očmi ter grozno spačenim obrazom.

Kaj — kaj,« zakriči z donečim glasom, ladja, podmornica — govorite — govorite — ladja — — «

(Dalje prih.)

Gospodarstvo.

Kolkje je vreden dinar?

	Ta teden	Prejšnji teden
	dinarjev	
100 švic. frankov stane	1192.50	1194.50
100 franc. frankov »	319	325.50
100 laških lir »	252.62	255.13
100 čeških kron »	182.50	183—
100 avst. kron »	0.0863	0.0865
100 ogrskih kron »	0.0855	0.086
100 bolg. levov »	45.017	45.09
100 dolarjev »	6050—	6080—
100 angl. funtov »	29500—	29875—

Curiška borza,

	8. aprila	1. aprila
	švicarskih frankov	
100 dinarjev je stalo	8.35	8.35
100 franc. frankov »	26.60	27.15
100 laških lir »	21.22	21.37
100 čeških kron »	15.34	15.36
100 avst. kron »	0.0073	0.0073
100 ogrskih kron »	0.0072	0.0072
100 bolg. levov »	3.775	3.775
100 dolarjev »	517.70	518.20
100 angl. funtov »	2477.50	2477.50

Ogovorni urednik: **Franjo Rupnik.**
Tiska tiskarna M. Hrovatin v Ljubljani.
Izdaja konzorcij »Nove Pravde«.

450. OBLETNICA MICHELANGELOVEGA ROJSTVA.

Pretekli mesec je preteklo 450 let, kar se je rodil eden največjih duhov sveta, Michelangelo Buonarroti, italijanski kipar, slikar, arhitekt in pesnik, sploh eden najznamenitjših umetnikov vseh časov. Od njegovih številnih del naj omenimo le, da se je pod njegovim vodstvom gradila in po njegovih načrtih dovršila sv. Petra cerkev v Rimu. Tudi je poslikal strop slavne sikstinske kapele v Vatikanu s tako krasnimi freskami, da vzbujajo še danes občudovanje vsakega gledalca. Vse delo je izvršil popolnoma sam v štirih letih. To delo se smatra za njegovo najznamenitejše. Umrl je l. 1564. Prinašamo njegovo sliko po starem bakrorezu.

Prometni zavod za premož
d. d. v Ljubljani
prodaja premog
iz slovenskih premogovnikov
vseh kakovosti, v celih vagonih po originalnih cenah premogovnikov za domačo uporabo kakor tudi za industrijska podjetja in razpečava na debelo.
Inozemski premog in koks
vsake vrste in vsakega izvora ter priporoča češko-slovaški in angleški koks za livarne in domačo uporabo, kovaški premog, črni premog in brikete.
NASLOV:
Prometni zavod za premož d. d. v Ljubljani, Miklošičeva c. 15/II.

Glasbene instrumente in potrebščine
kupite najbolje in najceneje pri M. MUSIČ, Ljubljana, Šelenburgova 6

Oglašajte v Novi Pravdi!

Najboljši šivalni stroji
so edino
Josip Petelinc
znamke
„Gritzner“ in „Adler“

Večletno jamstvo.
Delavnica za popravilo strojev.
Pouk v vezenju brezplačen.
Ljubljana
blizu Prešernovega spomenika za vodo.

Miroslav Rivic
Ljubljana
Sv. Petra cesta 29.
Lastna knjigovoznica.
Velika zaloga šolskih zvezkov, map, in blokov.
Pozor, krojač, šivilja, nešivilja!
Kaj ti koristi kraj brez pouka? Z natančnim poukom, preizkušene po vsakem modelu ga dobiš na željo ekspresno po pošti v KROJNI SOLI, koncesionari od ministrstva za trgovino in obrt. Ljubljana, Židovska ul. 5. Vsak mesec tečaji za krojače, šivilje in nešivilje.